

Υπόθεση C-103/24

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

7 Φεβρουαρίου 2024

Αιτούν δικαστήριο:

Sąd Najwyższy (Πολωνία)

Ημερομηνία της διατάξεως του αιτούντος δικαστηρίου:

11 Ιανουαρίου 2024

Αιτών:

X.Y.

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Αίτηση του συνηγόρου υπεράσπισης δικαστή ενός sąd rejonowy (επαρχιακού δικαστηρίου) σε υπόθεση με αντικείμενο τον έλεγχο του αν δικαστής του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πολωνία), ο οποίος μετέχει σε δικαστικό σχηματισμό στον οποίο έχει ανατεθεί η εκδίκαση πειθαρχικής δίωξης σε βάρος δικαστή τακτικού δικαστηρίου, πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης, και ιδίως με το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 47, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ελέγχου της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας δικαστή, όπως αυτός έχει διαμορφωθεί στο εθνικό δίκαιο – Προδικαστικά ερωτήματα υποβαλλόμενα σύμφωνα με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ.

Προδικαστικά ερωτήματα

I. Έχει το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συνδυασμό με το άρθρο 47, [πρώτο και δεύτερο εδάφιο],

του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την έννοια ότι:

1) το εθνικό Ανώτατο Δικαστήριο, όταν κρίνει επί ειδικής διαδικασίας που κινήθηκε κατόπιν αιτήσεως ενδιαφερομένου διαδίκου για τον έλεγχο του αν δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου –που κληρώθηκε σε σύνθεση δικαστικού σχηματισμού που εκδικάζει πειθαρχική δίωξη σε βάρος δικαστή τακτικού δικαστηρίου– πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, έχει υποχρέωση να εξετάσει αυτεπαγγέλτως αν ο εν λόγω δικαστικός σχηματισμός του οποίου τα μέλη κληρώθηκαν μεταξύ του συνόλου των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου συνιστά επίσης δικαστήριο «που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως»;

2) όταν η αίτηση για τον έλεγχο του αν δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας βασίζεται στον ισχυρισμό ότι ο εν λόγω δικαστής διορίστηκε στη θέση αυτή στο πλαίσιο (θεμελιωδώς) πλημμελούς διαδικασίας διορισμού, δεν μπορούν να μετέχουν στην πενταμελή σύνθεση που κληρώνεται μεταξύ του συνόλου των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου για την εκδίκαση της υπόθεσης δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου οι οποίοι διορίστηκαν στο πλαίσιο της ίδιας πλημμελούς διαδικασίας, καθότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι μια τέτοια σύνθεση του Ανωτάτου Δικαστηρίου αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως;

- Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο υπ' αριθ. I, σημείο 2, προδικαστικό ερώτημα,

II. Όσον αφορά το ζήτημα αν είναι κακή η σύνθεση ολόκληρου του δικαστικού σχηματισμού –που ελέγχει το αν δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας–, ασκεί επιρροή, στο πλαίσιο του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και του άρθρου 47, [πρώτο και δεύτερο εδάφιο], του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το ότι, από τα πέντε μέλη του συγκεκριμένου δικαστικού σχηματισμού, μόνο δύο δικαστές διορίστηκαν ως δικαστές στο Ανώτατο Δικαστήριο στο πλαίσιο (θεμελιωδώς) πλημμελούς διαδικασίας διορισμού ή, αντιθέτως, σε μια τέτοια περίπτωση το δικαστήριο μπορεί να προβεί κανονικά στην εκδίκαση της υπόθεσης και στην έκδοση απόφασης, δεδομένου ότι για την πλειοψηφία των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου που μετέχουν στην κληρωθείσα σύνθεση δεν συνέτρεξαν πλημμέλειες κατά τη διαδικασία διορισμού τους;

- Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο υπ' αριθ. II προδικαστικό ερώτημα, έχουν το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την έννοια ότι, εάν στην προβλεπόμενη από το εθνικό δίκαιο πενταμελή σύνθεση μετέχουν δύο ή και ένας δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου διορισμένοι στο πλαίσιο πλημμελούς διαδικασίας, τότε

δεν πρόκειται για δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως, εφόσον οι πλημμέλειες που συνέτρεξαν κατά τη διαδικασία διορισμού είναι θεμελιώδους χαρακτήρα;

III. Προκειμένου να διασφαλιστεί το δικαίωμα των διαδίκων να εκδικαστεί η υπόθεσή τους εντός εύλογου χρόνου κατά την έννοια του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επιτρέπεται η αίτηση που αυτοί υποβάλλουν για τον έλεγχο του αν δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου (ο οποίος μετέχει στον δικαστικό σχηματισμό στον οποίο ανατέθηκε η εκδίκαση πειθαρχικής δίωξης σε βάρος δικαστή τακτικού δικαστηρίου) πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας να εξεταστεί από μονομελή δικαστικό σχηματισμό, αποτελούμενο από τον εισηγητή δικαστή ως προς τον οποίο δεν συνέτρεξαν πλημμέλειες κατά τη διαδικασία διορισμού του, ως αίτηση εξαίρεσης δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου κατά τους γενικούς κανόνες;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, άρθρο 4, παράγραφος 3, άρθρο 6, παράγραφος 1, άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο,

Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 2, παράγραφος 1 και 2, άρθρο 267,

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 47, πρώτο και δεύτερο εδάφιο.

Σχετικές αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, A. K. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982 (στο εξής: απόφαση A.K.),

Απόφαση της 29ης Μαρτίου 2022, Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2022:235,

Απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Krajowa Rada Sądownictwa (Παραμονή δικαστή στην ενεργό υπηρεσία), C-718/21, EU:C:2023:1015,

Απόφαση της 1ης Ιουλίου 2008, Chronopost και La Poste/UFEX κ.λπ., C-341/06 P i C-342/06 P, EU:C:2008:375,

Απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530,

Απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626,

Απόφαση της 22ας Μαΐου 2003, Connect Austria, C-462/99, EU:C:2003:297,

Απόφαση της 2ας Ιουνίου 2005, Koppensteiner, C-15/04, EU:C:2005:345,

Απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, W.Ż. (Τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου – Διορισμός), C-487/19, EU:C:2021:798.

Απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Krajowa Rada Sądownictwa (Παραμονή δικαστή στην ενεργό υπηρεσία), C-718/21, EU:C:2023:1015.

Σχετικές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Απόφαση της 22ας Ιουλίου 2021, Reczkowicz κατά Πολωνίας,

Απόφαση της 3ης Φεβρουαρίου 2022, αριθ. 1469/20, Advance Pharma sp. z o.o. κατά Πολωνίας,

Απόφαση της 1ης Δεκεμβρίου 2020, αριθ. 26374/18, G. Astradsson κατά Ισλανδίας,

Απόφαση της 21ης Ιουνίου 2011, Fruni κατά Σλοβακίας,

Απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2018, Ramos Nunes de Carvalho e SA κατά Πορτογαλίας;

Απόφαση της 7ης Μαΐου 2021, αριθ. 4907/18, Xero Flor sp. z o.o. κατά Πολωνίας,

Απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2021, αριθ. 49868/19 και 57511/19, Dolińska-Ficek και Ozimek κατά Πολωνίας.

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Πολωνίας, άρθρο 45, παράγραφος 1,

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (νόμος της 8ης Δεκεμβρίου 2017 περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου), άρθρο 10, παράγραφος 1, άρθρο 29, παράγραφοι 4, 5, 6, 8, 9, 10, 15, 17, 18, 21, 24, άρθρο 22a, παράγραφος 1, άρθρο 26, παράγραφοι 2, 3, 4, άρθρο 73, παράγραφος 1,

Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (νόμος της 27ης Ιουλίου 2001 περί των τακτικών δικαστηρίων), άρθρο 128,

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (νόμος της 6ης Ιουνίου 1997 περί Κώδικα Ποινικής Δικονομίας), άρθρο 30, παράγραφοι 1 και 2, άρθρο 41, παράγραφος 1, άρθρο 42, παράγραφος 1, άρθρο 534, παράγραφοι 1 και 2.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Με τον ustawa z dnia 9 czerwca 2022 (νόμο της 9ης Ιουνίου 2022), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 15 Ιουλίου 2022, τροποποιήθηκε εκ νέου ο ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (νόμος της 8ης Δεκεμβρίου 2017 περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου) (εφεξής: u.S.N.). Μέσω της τροποποίησης αυτής παρασχέθηκε στους διαδίκους και στους τρίτους συμμετέχοντες σε δίκη ενώπιον του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) η δυνατότητα να υποβάλουν αίτηση προκειμένου να ελεγχθεί το αν ορισμένος δικαστής, ο οποίος κληρώθηκε στη σύνθεση που δικάζει επί της υποθέσεώς τους, πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, ενώ περαιτέρω προβλέφθηκε, στο άρθρο 29, παράγραφος 4, του u.S.N., ότι οι περιστάσεις που περιέβαλλαν τον διορισμό δικαστή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) δεν μπορούν να αποτελέσουν τη μοναδική βάση προσβολής απόφασης που εκδόθηκε με τη συμμετοχή του εν λόγω δικαστή ή αμφισβήτησης της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας του. Σύμφωνα με το άρθρο 29, παράγραφος 5, του u.S.N., τα νομιμοποιούμενα πρόσωπα [δηλαδή οι διάδικοι και οι τρίτοι συμμετέχοντες στη δίκη ενώπιον του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] δύνανται να υποβάλουν αίτηση προκειμένου να ελεγχθεί το αν δικαστής του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας με τη συνεκτίμηση των περιστάσεων που περιέβαλλαν τον διορισμό του και της συμπεριφοράς του κατόπιν του διορισμού, εφόσον οι παράγοντες αυτοί μπορούν να οδηγήσουν, στη συγκεκριμένη υπόθεση, στην παραβίαση των απαιτήσεων περί ανεξαρτησίας ή αμεροληψίας και κατά συνέπεια να επηρεάσουν την έκβαση της υπόθεσης, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων που αφορούν τον αιτούντα και της φύσης της υπόθεσης. Το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) εξετάζει την αίτηση ελέγχου κλεισμένων των θυρών, υπό πενταμελή σύνθεση αποτελούμενη από δικαστές που κληρώνονται από το σύνολο των μελών του και κατόπιν ακρόασεως του δικαστή, τον οποίο αφορά η αίτηση, εκτός εάν η ακρόασή του είναι αδύνατη ή ιδιαίτερα δυσχερής. Εφόσον το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) κάνει δεκτή την αίτηση, εξαιρεί τον δικαστή από την εκδίκαση της υπόθεσης. Η εξαίρεση ορισμένου δικαστή από την εκδίκαση συγκεκριμένης υπόθεσης δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο εξαίρεσής του και από άλλες υποθέσεις, στην εκδίκαση των οποίων συμμετέχει. Η διάταξη που εκδίδεται επί της αίτησης μπορεί να προσβληθεί ενώπιον επταμελούς σύνθεσης του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) αποτελούμενης από δικαστές που κληρώνονται από το σύνολο των μελών του.
- 2 Ο συνήγορος υπεράσπισης του δικαστή στο sąd rejonowy P. (επαρχιακό δικαστήριο), X. Y., υπέβαλε, στο πλαίσιο της διαδικασίας πειθαρχικής δίωξης σε βάρος του εν λόγω δικαστή η οποία κινήθηκε με διάταξη του αναπληρωτή υπευθύνου πειθαρχικών διαδικασιών του sąd okręgowy P. (περιφερειακού δικαστηρίου P.) της 12ης Αυγούστου 2020 και διεξήχθη από το τμήμα επαγγελματικής ευθύνης του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), αίτηση για τη διαπίστωση της συνδρομής των προϋποθέσεων του άρθρου 29, παράγραφος 5, του u.S.N. και ζήτησε να ελεγχθεί το αν ο K.B., δικαστής του Sąd

Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας και να εξαιρεθεί αυτός από την εκδίκαση της πειθαρχικής υπόθεσης που αφορά τον δικαστή X. Y.

- 3 Στην ως άνω αίτηση ιστορείται ότι ο δικαστής του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) K.B. διορίστηκε στη συγκεκριμένη θέση με απόφαση του Prezydent RP (Προέδρου της Δημοκρατίας, Πολωνία) της 23ης Μαΐου 2022, κατόπιν προτάσεως διορισμού που περιλήφθηκε σε πράξη του Krajowa Rada Sądownictwa (Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου, Πολωνία) (στο εξής: KRS), το οποίο συγκροτήθηκε σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπουν οι διατάξεις του ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (νόμου για την τροποποίηση του νόμου περί του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου και ορισμένων άλλων νόμων, της 8ης Δεκεμβρίου 2017) (στο εξής: τροποποιητικός νόμος της 8ης Δεκεμβρίου 2017), ενώ με απόφαση του Prezydent RP (Προέδρου της Δημοκρατίας) της 17ης Σεπτεμβρίου 2022, ο ίδιος δικαστής διορίστηκε, περαιτέρω, ως μέλος του τμήματος επαγγελματικής ευθύνης του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου). Ο πλημμελής χαρακτήρας της συγκρότησης του KRS, ο οποίος επιδρά στο νομότυπο της διαδικασίας διορισμού των δικαστών, έχει επιβεβαιωθεί με σειρά αποφάσεων του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου).
- 4 Στην πενταμελή σύνθεση που αναδείχθηκε για τη διεξαγωγή του λεγόμενου ελέγχου αμεροληψίας και ανεξαρτησίας κληρώθηκαν, μεταξύ άλλων, οι δικαστές C.W. και B.Z., οι οποίοι επίσης διορίστηκαν στις συγκεκριμένες θέσεις κατόπιν προτάσεως του KRS, όπως αυτό συγκροτήθηκε μετά τη θέση σε ισχύ του τροποποιητικού νόμου της 8ης Δεκεμβρίου 2017.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

- 5 Η υπό κρίση υπόθεση διαφοροποιείται από τις υποθέσεις υπό στοιχεία I ZB 73/22 (C-96/24) και I ZB 81/23 (C-112/24) κατά το ότι εν προκειμένω δεν υποβλήθηκε αίτηση εξαίρεσης των δικαστών C.W. και B.Z., για τον λόγο ότι στις άλλες δύο υποθέσεις παρόμοιες αιτήσεις είχαν απορριφθεί, και δη από δικαστές οι οποίοι είχαν διοριστεί στο πλαίσιο πλημμελούς διαδικασίας, κατόπιν προτάσεως του KRS, όπως αυτό συγκροτήθηκε μετά τη θέση σε ισχύ του τροποποιητικού νόμου της 8ης Δεκεμβρίου 2017. Συνεπώς, η κίνηση παρεμπίπτουσας διαδικασίας με αντικείμενο την εξαίρεση των πλημμελώς διορισμένων δικαστών παρίσταται ανούσια.
- 6 Κατά τα λοιπά, το σκεπτικό της παρούσας διατάξεως περί παραπομπής ταυτίζεται, ως επί το πλείστον, με το σκεπτικό του αιτούντος δικαστηρίου στην υπόθεση C-96/24, ενώ κατά το μέρος που δεν ταυτίζεται απόλυτα, είναι παρόμοιο.